

ZAPISNIK

sa 28. sjednice Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore održane 24. maja 2019. godine

Sjednica je počela u 13.10 časova.

Sjednici je predsjedavao Slaven Radunović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi Odbora: Daliborka Pejović, Sanja Pavićević, Mihailo Anđušić, Momčilo Martinović, Ranko Krivokapić, Neđeljko Rudović i Ljiljana Đurašković.

Sjednici nisu prisustvovali članovi Odbora Nikola Rakočević, Marija Čatović i Branko Radulović. U svojstvu zamjene članova Odbora Nikole Rakočevića i Marije Čatović, sjednici su prisustvovali poslanici Suad Numanović i Marta Šćepanović.

Sjednici je prisustvovalo više predstavnika nadležnih institucija: Aleksandar Drljević, Glavni pregovarač Crne Gore sa EU, Marko Mrdak, zamjenik pregovarača za poglavlja pravne tekovine EU, Dragana Marković, savjetnica glavnog pregovarača za pregovore o pristupanju Crne Gore EU, Marijana Laković Drašković, generalna direktorica Direktorata za pravosuđe u Ministarstvu pravde i Jasmin Bašić, saradnik u Kancelariji za evropske integracije.

*****

Nakon što je predsjednik Odbora konstatovao da postoji kvorum za rad, utvrđen je sljedeći

DNEVNI RED :

- 1. Devetnaesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul – septembar 2018. godine;**
- 2. Dvadeseti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period oktobar – decembar 2018. godine;**
- 3. Deseti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul – decembar 2018. godine.**

*****

TAČKE 1 i 2

Devetnaesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul – septembar 2018. godine

Dvadeseti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period oktobar – decembar 2018. godine

Na početku, predsjednik Odbora Slaven Radunović predložio je da se, u cilju efikasnosti, rasprava u okviru prve i druge tačke dnevnog reda objedine, a potom riječ dao Aleksandru Drljeviću, glavnom pregovaraču Crne Gore sa EU.

Glavni pregovarač Aleksandar Drljević je članove Odbora informisao o tome da su, u dijelu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), u izvještajnom periodu održani osmi sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje i dva sastanka Parlamentarnog Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između Evropske unije i Crne Gore (POSP), kao i sastanci oba Zajednička konsultativna odbora između Crne Gore i EU.

Glavni pregovarač Crne Gore sa EU Aleksandar Drljević kazao je da, kada je u pitanju napredak Crne Gore u pregovaračkom procesu, od važnih aktivnosti treba istaći otvaranje poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene, kao i rad na finalizaciji Nacrta pregovaračke pozicije za poglavlje 8 – Konkurencija. U dijelu koji se tiče poglavlja 23 i 24, usvojeni su Sedmi polugodišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana za poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava, za period januar – jun 2018. godine, sa Četvrtim polugodišnjim izvještajem o realizaciji Operativnog dokumenta za sprječavanje korupcije u oblastima od posebnog rizika, i Sedmi polugodišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana za poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, za period januar – jun 2018. godine. Drljević je naglasio da je Evropska komisija u novembru 2018. godine objavila nezvanični Radni dokument o stanju u poglavljima 23 i 24 u Crnoj Gori, u kojem je konstatovan kontinuiran napredak u zakonodavnoj reformi i izgradnji institucija.

U dijelu koji se tiče strateških dokumenata i izvještaja, Drljević je kazao da su usvojena dva kvartalna izvještaja o realizaciji obaveza iz Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2018-2020, dva kvartalna i polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u EU, kao i 33 nove odluke o obrazovanju radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblasti pravne tekovine EU.

Drljević je istakao da su, u dijelu pravosuđa i borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, na snagu stupila dva zakona: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i Zakon o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope protiv trgovine ljudskim organima.

Drljević je kazao da je Crna Gora nastavila sa proaktivnim učešćem u regionalnoj i međunarodnoj saradnji, gdje se ističe predsjedavanje Crne Gore Američko-jadranskom poveljom (A5), kao i usvajanje Informacije o predsjedavanju Crne Gore Jadransko-jonskom inicijativom u periodu maj 2018 – maj 2019. godine. Kada je u pitanju životna sredina, u izvještajnom periodu Crna Gora je usvojila Informaciju o projektu „Finalizacija studije zaštite područja Ulcinjske solane“, a nastavljena je i realizacija IPA projekta „Uspostavljanje NATURA mreže“.

TAČKA 3

Deseti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul – decembar 2018. godine

Otvarajući ovu tačku dnevnog reda, predsjednik Odbora za evropske integracije Slaven Radunović istakao je da očekuje da ubuduće pomenuti izvještaj bude manje tehnički, kako bi se konkretnije ocijenila dinamika pregovora, i riječ dao Aleksandru Drljeviću, glavnom pregovaraču Crne Gore sa Evropskom unijom.

Aleksandar Drljević je podsjetio da je Crna Gora do sada otvorila 32 poglavlja i privremeno zatvorila 3 poglavlja, kao i to da je proces evropskih integracija danas drugačiji nego u prethodnim talasima proširenja EU, jer se na politiku proširenja reflektuju i izazovi sa kojima se suočava sama Evropska unija: Bregzit, izbori za Evropski parlament i mnogi drugi.

Na pitanje predsjednika Odbora Slavena Radunovića da li se može očekivati da će Crna Gora tokom finskog predsjedavanja Savjetu EU biti efikasnija u procesu pristupanja EU, jer za vrijeme rumunskog predsjedavanja nije iskoristila priliku da otvori ili zatvori makar jedno poglavlje, glavni pregovarač je kazao da su izazovi unutar EU usloveli da se fokus sa politike proširenja usmjeri na konsolidaciju stanja unutar Unije.

Predsjednik Radunović pitao je glavnog pregovarača da li se zbog situacije u poglavljima 23 i 24 kasni sa zatvaranjem pojedinih poglavlja u kojima smo dostigli spremnost u tehničkom smislu, navodeći primjer poglavlja 10 – Informatičko društvo i mediji. Ujedno se osvrnuo i na predstojeće izbore za Evropski parlament, konstatujući da je primjetno djelovanje birokratije u vrhu same EU i da se zbog toga bilježi doza otuđenja pojedinih struktura od izvorne ideje EU i samih građana, te da smatra da jačanje novih snaga u Evropskom parlamentu i u državama članicama može dovesti do redefinisanja same Evropske unije na bolje.

Glavni pregovarač Aleksandar Drljević kazao je da, pored poglavlja 10, postoji još nekoliko poglavlja u kojima je postignuta interna spremnost za zatvaranje, i to: 7 – Pravo intelektualne svojine, 21 – Trans-evropske mreže i 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, ali kako je ovaj proces ne samo tehnički već i politički, zatvaranje poglavlja uveliko zavisi od volje država članica EU i prevazilaženja izazova sa kojima se EU trenutno suočava.

Predsjednik Odbora Radunović, kazao je da će Odbor u domenu parlamentarne diplomatije dati svoj doprinos unapređenju procesa evropskih integracija, ujedno najavivši sjednicu Odbora na kojoj će Nj.E. Aivo Orav, šef Delegacije EU u Crnoj Gori, predstaviti Izvještaj Evropske komisije o Crnoj Gori za 2019. godinu.

Član Odbora Ranko Krivokapić kazao je da očekuje da će Izvještaj Evropske komisije o Crnoj Gori za 2019. godinu konstatovati manje napretka nego prethodni izvještaj, jer se ne bilježe zadovoljavajući rezultati u borbi protiv kriminala i korupcije, i da postoji manjak političke volje za hvatanje u koštac sa problemima koji nas opterećuju u poglavljima 23 i 24. Krivokapića je interesovalo koje su to slabosti Crne Gore koje su u prethodnom periodu istaknute sa najvažnijih evropskih adresa.

Drljević je kazao da su određene prilike u procesu pregovora sa EU u kojima se trebalo djelovati na adekvatan način propuštene, i da sada plaćamo cijenu tih propusta jer su se okolnosti u Uniji od tada do danas promijenile. Drljević ističe da je stav Francuske o evropskoj integraciji Zapadnog Balkana takav da podržava dalju integraciju regiona, ali naglašava da prije toga EU mora da se suoči sa unutrašnjim izazovima i iste riješi, dok su

poruke iz Holandije veoma ohrabrujuće i izražavaju zadovoljstvo zbog dobrosusjedskih odnosa Crne Gore sa državama iz okruženja.

Člana Odbora Mihaila Anđušića interesovalo je djelovanje i aktivnosti Komisije za evropske integracije i radnog tima za sprovođenje Strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji 2019-2022, kao i očekivanja glavnog pregovarača o predstojećem Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2019. godinu.

Drljević je kazao da od predstojećeg Izvještaja Evropske komisije očekuje negativne komentare kada je u pitanju Skupština Crne Gore i to u oblasti političkog dijaloga i rada Odbora za praćenje izbornog zakonodavstva, i da su to stvari koje predstavljaju svojevrsan preduslov za napredak u svim ostalim pregovaračkim poglavljima. Takođe je istakao da će se Izvještaj dosta oslanjati na nezvanični radni dokument EK koji je predstavljen u novembru 2018. godine i koji se odnosi na oblasti vladavine prava, borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, te da će Evropska komisija u ovim oblastima prepoznati napredak u institucionalnom i zakonodavnom aspektu. Što se tiče rada Komisije za evropske integracije, Drljević je kazao da je to tijelo doživjelo administrativne promjene i da se sastanci u dijelu pripreme i praćenja programa za pristupanje Crne Gore EU održavaju na redovnom nivou, dok za radno tijelo za sprovođenje Strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore EU smatra da posao obavlja na veoma zadovoljavajućem nivou, jer istraživanja pokazuju da su građani u velikom procentu informisani o procesu pristupanja Crne Gore EU i da vjeruju u ovaj projekat.

Član Odbora Neđeljko Rudović smatra da je uloga Skupštine Crne Gore u procesu evropskih integracija sa aspekta njegove kontrolne uloge u posljednjem periodu derogirana, navodeći primjere iz prethodnih Izvještaja kada je Skupština bilježila pozitivne rezultate i ocjene za svoj dotadašnji rad. Rudović je istakao da Crna Gora za sve godine trajanja pregovora sa EU nije uspjela da ubijedi javno mnjenje Evropske unije da je poželjan partner za članstvo i da to vidi kao važan problem, jer je proces evropskih integracija politički proces i od političke volje država članica EU će zavisiti naše članstvo u Uniji. Poslanika Rudovića zanimalo je mišljenje glavnog pregovarača o tome da li u narednih nekoliko godina Crna Gora može dobiti pozitivnu ocjenu Brisela za poglavlja 23 i 24, znajući da se rezultati iz pomenutih poglavlja teško mogu okarakterisati kao pozitivni, kao i da li se na zvaničnim sastancima sa predstavnicima EU govori o pitanjima koja okupiraju pažnju crnogorske javnosti, a koja se odnose na selektivnost pravde, tužilaštva i sudstva.

Glavni pregovarač Aleksandar Drljević objasnio je novi model pregovaranja, i to da je Crna Gora prva država koja se suočava sa takvim modelom, a koji podrazumijeva da se poglavlja 23 i 24 otvaraju prva i zatvaraju posljednja. Drljević navodi da su komentari koji se tiču izbornog procesa u Crnoj Gori takvi da je potrebno obezbijediti da izborni proces bude u potpunosti prihvaćen i kredibilan, te da očekuje da budu prepoznati pozitivni naponi u tom pravcu, ali da se isto tako treba na pravi način suočiti i sa negativnim komentarima i unaprijediti cjelokupni sistem funkcionisanja društva.

Marijana Laković Drašković, generalna direktorica Direktorata za pravosuđe u Ministarstvu pravde, odgovarajući na pitanje poslanika Rudovića istakla je da su se u procesu reforme crnogorskog pravosuđa mnoge stvari odvijale u pravcu jačanja nezavisnosti i efikasnosti pravosuđa kroz reforme planirane u dva strateška dokumenta, i da je napredak konstatovan u prethodnim Izvještajima Evropske komisije i nezvaničnom radnom dokumentu iz novembra 2018. godine. Laković Drašković ističe da Evropska komisija ne problematizuje dio funkcionisanja i nezavisnosti pravosuđa, a da to nije bio slučaj ni na sastancima na različitim evropskim adresama u državama članicama EU. Laković

Drašković je kazala da su na ovim sastancima predstavnici država članica EU postavljali pitanja u vezi određenih predmeta koji su aktuelni u crnogorskoj javnosti, te da je na njih odgovarao i Specijalni državni tužilac Milivoje Katnić, a da je sa tim odgovorima upoznata i crnogorska javnost, jer je iste stavove saopštio prilikom ranijih medijskih obraćanja.

Predsjednik Odbora Slaven Radunović konstatovao je da nisu pregovarački timovi i njihovi članovi kočnica daljem napretku Crne Gore u procesu evropskih integracija, nego nedostatak političke volje da se određeni slučajevi procesuiraju i sprovedu do kraja, iako za njih postoji dovoljno dokaza.

Poslanika Rudovića zanimalo je više o tome u kom formatu i na koje teme je Specijalni državni tužilac Milivoje Katnić odgovarao na pitanja zainteresovanih predstavnika država članica EU, pa je Laković Drašković članove Odbora informisala o sastancima u Francuskoj, Holandiji i Njemačkoj, na kojima je delegacija koju su sačinjavali glavni pregovarač Crne Gore sa EU i predstavnici Agencije za sprječavanje korupcije, Uprave policije, Specijalnog državnog tužilaštva i Ministarstva pravde predstavila postignute rezultate u poglavljima 23 i 24.

Članica Odbora Daliborku Pejović imala je niz pitanja za glavnog pregovarača. Ona je zaključila da bi se u Parlamentu morali više promovisati strukturni zakoni, za koje bi se lakše pronalazio kompromis u rješavanju spornih pitanja nego kada su u pitanju politički zakoni. Pejović je zanimala iskorišćenost evropskih fondova i da li postoje parametri za mjerenje stepena uspješnosti i svrsishodnosti u trošenju sredstava EU, kao i da li Crna Gora ima tim i ideje koji bi mogli na najbolji način iskoristiti opredijeljena sredstva. Takođe, kada je u pitanju ispunjavanje evropskog *acquis-a*, poslanica Pejović je postavila pitanje da li određena rješenja za implementaciju zakona iz pomenutog *acquis-a* Crna Gora može ocijeniti kao neprihvatljiva.

Pejović je posebno interesovala situacija u dijelu u skladištanja sa pravnom tekovinom EU, i izrazila je zabrinutost u vezi sa politikom upravljanja otpadom i činjenicom da još uvijek nije usvojen Zakon o upravljanju otpadom. Ističući dobru finansijsku situaciju kada je Natura u pitanju, poslanica Pejović postavlja pitanje da li Crna Gora ima jasan politički stav i opipljive aspekte za djelovanje, navodeći da, u strogo pravno-tehničkom smislu, sticanjem statusa zaštićenog područja Crnoj Gori mogu biti ograničeni razvojni potencijali. Solanu Ulcinj više vidi kao problem u okviru poglavlja 23 i 24 nego u okviru poglavlja 27 i postavlja pitanje da li je rješavanje tog pitanja jedan od uslova za nastavak pregovora.

Glavni pregovarač Aleksandar Drljević implementaciju evropskog zakonodavstva vidi kao jednu otežavajuću okolnost za nas, uzimajući u obzir učestalost njegovih izmjena koje iziskuju ponovno revidiranje postojećih, već usvojenih normi. Što se tiče fondova EU, Drljević smatra da je potrebna veća proaktivnost i dugoročno planiranje od strane nadležnih institucija. Kada je u pitanju Solana, Drljević se složio sa konstatacijom da je, pored poglavlja 27, to pitanje i vladavine prava, a u vezi sa Naturom je informisao da projekat koji se trenutno sprovodi treba da otkrije jasniju sliku i uvid u potencijalna ograničenja na polju razvojnih projekata.

Kako više nije bilo pitanja za diskusiju, predsjednik Odbora za evropske integracije Slaven Radunović stavio je na pojedinačno glasanje Devetnaesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul – septembar 2018. godine, Dvadeseti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period oktobar – decembar 2018. godine i Deseti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul – decembar 2018. godine.

Izvještaji su usvojeni većinom glasova članova Odbora (šest glasova „ZA“ i tri glasa „UZDRŽAN“). Za usvajanje izvještaja su glasali poslanici: Daliborka Pejović, Sanja Pavićević, Mihailo Anđušić, Momčilo Martinović, Suad Numanović i Marta Šćepanović, dok su uzdržani bili poslanici: Slaven Radunović, Neđeljko Rudović i Ljiljana Đurašković.

Sjednica je zaključena u 14.50 časova.

SEKRETARKA ODBORA

Marija Maraš

PREDSJEDNIK ODBORA

Slaven Radunović